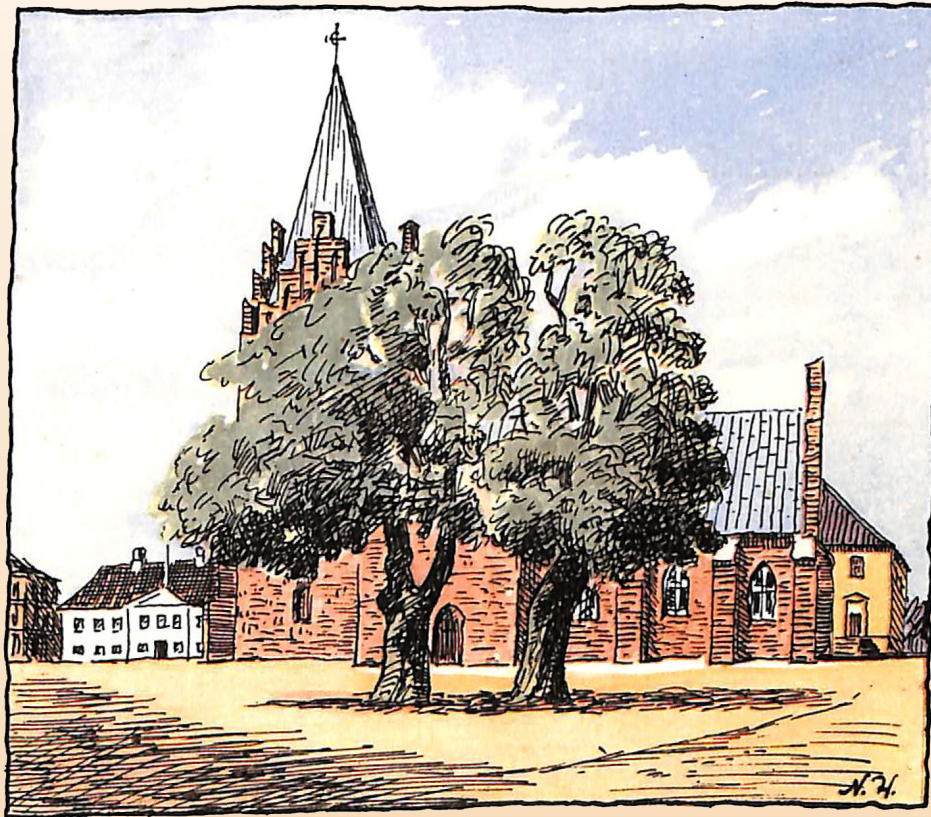

Lidt om
Bavnhøj Mølles Brand
1881

Af Carl Svenstrup

GRENAA

1956

Christiansen & Jørgensens Bogtr. Grenaa

Lidt om
Bavnhøj Mølles Brand
1881

Travl Virksomhed
paa Bavnhøjbakken Foraar 1931.

Et særdeles travlt Liv rører sig i disse Dage paa Bavnhøjbakken. Et Par Snese Mænd færdes deroppe, graver Jorden ud og triller den bort, medens Hestevogne og Biler fører Sten, jod og Ler af Sted, hvor det drejer sig om længere Afstande. Det er Arbejdet med Gennemgravning af Bakken og Forarbejderne til den nye Vej, som nu er i fuld Gang.

En lille Del af Arbejdet har bestaaet i at ned bryde Beboelseshuset ved Møllen og føre Stenene et Stykke mod Syd, ned i den gamle Grusgrav, hvor de skal anvendes til Opførelse af et nyt Møllerhus.

Ved denne Udgravning fandt man forleden i Grunden af Bygningens nordøstlige Hjørne en indmuret Flaske, hvori Husets Bygherre, davæ-

rende Købmand i Grenaa Peter Sørensen, havde indlagt en Del Papirer og en Tegning, som refererede sig til Opførelsen. Et Par af disse er ikke uden Interesse.

Nr. 1 lyder saaledes:

»Dette tjener til Oplysning, at i Dag, d. 26. Juni 1886, lægges Grundstenen til dette Hus. 15. Januar 1883 lagdes Grundstenen til Møllen, lagt af Købmand P. Sørensen en gros og Detailforretning i Grenaa og afdøde Hustru Ingeborg Sørensen. Den 12. December 1882 købtes Møllen efter en Brand og opførtes for en Sum af 20,000 Kr.«.

Nr. 2 lyder:

»Kjøbekontrakt.

Underskrevne Møller N. B. Ebbestrup af Grenaa sælger og afhænder herved til Detaillist P. Sørensen af Grenaa den efter Skjøde af 2. Oktober 1874, tinglæst 7. Decbr. s. A., mig tilhørende Ejendom Matr. Nr. 6 b af Grenaa Mark, af Hartkorn 2 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. Gammelskat 1 Kr. 33 Øre med de paa Ejendommen værende Bygninger med mur- og nagelfast Tilbehør, saaledes som samme for Tiden forefindes, lige som jeg endvidere transporterer og overdrager til ham Anvendelse af Assuranceerstatningen for den paa Ejendommen tidligere værende, men nu nedbrændte Vindmølle med Undtagelse af et Beløb af 3000 Kr., som jeg forlods er berettiget til at hæve af Erstatningsbeløbet, mens han alene er berettiget til at modtage og kvittere for Restbeløber, der udgør 12,000 Kr., dog efter Fradrag af Vurderingssummen for de paa Brandtomten værende Gjenstande, som Køberen overtager. Salget sker paa følgende Vilkaar:

Køberen overtager straks den købte Ejendom, der fra Dato i enhver

Henseende staar for hans Regning og Risiko. Sælgeren betaler kongelige Skatter, som forfaldt sidst afvigte 1. Oktober, og Kommuneskatter til 1. Juni Termin 1882, hvorefter Skatterne overtages af Køberen.

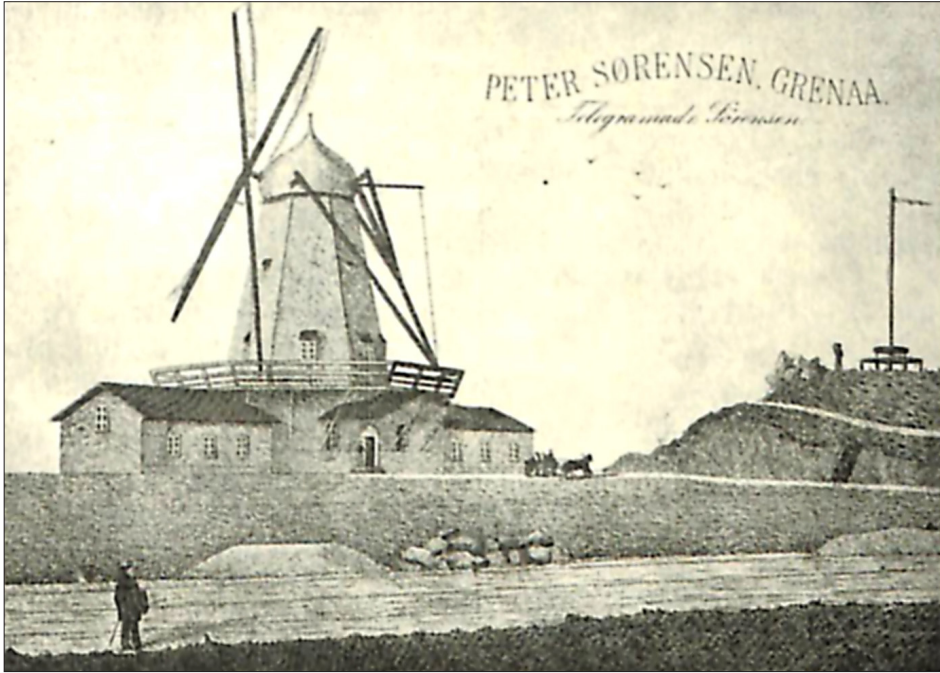
Køberen maa finde sig i, at den forrinden værende Forpagter af Ejendommen bliver boende i Stuehuset indtil 21. Marts førstkommende.

Køberen er pligtig paa Ejendommen at genopføre den nedbrændte Vindmølle til en Værdi, der svarer til den fulde Assurancesum for den nedbrændte Mølle, og saaledes, at den er fuldt færdig senest 1. juni førstkommende. Køberen er bekendt med, at paa Ejendommen hæfter en aarlig Afgift to Kr. til Borgmesterembedet, og at en paa Ejendommen værende Høj ikke maa sløjfes, samt at der paa Ejendommen falder Forpligtelse til at tække Vaanings- og Udhus med Tegtag, naar Bygninger opføres inden for en Afstand af 50 Al. fra disse.

Overdragssummen er akkorderet til 16.500 Kr., gentager Sexten Tusinde fem Hundrede Kr., hvoraf 4500 Kr. er for den overdragne Ejendom og 12.000 Kr. for den overdragne Del af Assuranceerstatningen og medfølgende Rester fra Branden.

Købesummen berigtiges saaledes: Køberen overtager og indfrier uden Ansvar for mig den paa Ejendommen hæftende Prioritetsgæld til N. C. Løvschall af Beløb 14.000 Kr., hvilken Prioritet forfalder saaledes, at han svarer Renterne, som forfaldt i førstkommende 11. Juni Termin og fremdeles, medens Sælgeren indestaar for, at nævnte Prioritet forbliver indestaaende i Ejendommen i 5 Aar fra indeværende Termin at regne, og maa finde sig i, at der for samme beholdes Pant i Sælgerens øvrige Ejendom.

Ved nærværende Kontrakts Underskrivelse er betalt 500 Kr., og Resten af Købesummen, 2000 Kr., lader Sælgeren forblive indestaaende mod Prioritet i det solgte og i den Mølle, som derpaa skal opføres næst-

Bavnhøj-Møllen
efter den nævnte Tegning fra 1886.

efter ovenanførte 14.000 Kr. mod Udstedelse af sædvanlig klausuleret Panteobligation lydende paa 5 pCt. aarlig Rente fra 11. juni Termin 1882 at regne og Afbetaling af 200 Kr. i hver Juni og December Termin. Første Afbetaling i 11. Decbr. Termin 1882.

Sælgerens ovenanførte Forpligtelse til at indestaa for, at Prioriteten 14.000 Kr. bliver indestaaende i 5 Aar, er betinget af, at den Mølle, der opføres, assures til Brandforsikring til 15.000 Kroner.

Naar Sælgeren faar hævet de ham tilkommende 3000 Kr. af Assuranceerstatningen og Køberen i øvrigt har opfyldt Kontrakten, udstedes uforhæftet Skøde. Underskrift og Dato, som mangler, maa altsaa have været: Grenaa, 12. December 1882. N. B. Ebbestrup«.

Det fremgaar af ovenstaaende, at Møllen har ligget som en Brandtomt hele Aaret 1882, at den saa er opført i Løbet af 1883, og at P. Sørensen i 1886 har ladet det gamle Vaaningshus, der havde undgaaet Branden, nedrive og opbygget det Møllerhus, som nu i disse Dage er taget bort.

Ebbestrup boede som Avlsbruger i Grenaa, men døde allerede 8. Maj 1884.

P. Sørensen beholdt Møllen til 1888, da han afhændede den til Møller Chr. Boserup.

Angaaende selve Branden fortæller »Grenaa Folketidende« Dagen efter, altsaa 6. Decbr. 1881, følgende:

»IldIøs.

Det hører heldigvis til de store Sjældenheder, at der udbryder Ildløs heri Byen eller paa Byens Grund, og det vakte derfor almindelig Bestyrtelse i Nat, da Folk blev vækket op af deres Søvn ved Trommeslag og Brandklemten. Ilden var udbrudt i den Hr. Ebbestrup tilhørende Baunhøj Mølle, som er forpagtet af Hr. Laursen. Da Sprøjterne ankom til Brandstedet Kl. cirka halvtre, var hele Møllen omspændt af Luerne baade foroven og forneden, og Kl. lidt over tre styrtede det mægtige Baal sammen.

Der havde været arbejdet hele Natten i Møllen indtil Klokken omtrent to, da Møllersvenden opdagede, at der var Ild i Maskineriet paa Mellemløftet, hvor Ilden opstod, medens Møllen gik, ved at Gnidningen paa den øverste Ende af Kværnens Axe antændte det omgivende Træværk, liden blev opdaget, lige da den var opstaaet, medens endnu kun ganske lidt af Træet var kommet i Brand, men kunde, da passende Slukningsmidler ikke fandtes ved Haanden, og liden rask udbredte sig, ikke standses af Folkene paa Møllen, ligesom den, inden Hjælp kunde komme fra Byen, havde faaet en saadan Magt, at der intet var at udrette. Af Møll en staar nu kun den grundmurede Sokkel tilbage, alt det andet er blevet Luernes Rov; selv de mægtige Møllestene ere saa medtagne af Ilden, at de faldt fra hinanden ved den blotte Berørelse. Af den i Møllen værende saavel formalede som uformalede Sæd lykkedes det Svenden ved øjeblikkelig tilkaldt Hjælp at redde det meste. Held

igvis bar Vinden saavel fra Forpagterens Bopæl som fra den overfor Møllen liggende straatækte Gaard, hvilket sidste det vilde have været vanskeligt at redde, om Vinden havde ført Gnister derover, eftersom der var Vandmangel strax efter, at Sprøjterne havde begyndt at arbejde. Efter Forlydende lider Ejeren intet Tab, da Møllen var godt assureret, hvorimod Forpagteren, der ikke havde assureret, desværre nu for længere Tid er standset i sin Bedrift og det oven i Kjøbet paa den bedste Tid af Aaret«.

Det var altsaa en lille Episode af Møllens Historie. Begivenhederne ved dens Opførelse omkring 1850 og ved den første Brand i 1868 skal jeg senere komme tilbage til.

Grenaa, 31. Marts 1931.

c. s.

Carl Svenstrup født 23. januar 1881 i Grenaa, død 17. februar 1964 i Grenaa, var bibliotekar, som blev modtager af Dannebrogordenen i 1947. Han er bedst kendt for sit mangeårige arbejde med Grenaa by-historie.

Svenstrup blev født ind i en skomager familie i Østergade i Grenaa. Han gik ud af Grenaa private Realskole som 14-årig for at komme i lære som skomager. Efter læreårene drog han på valsen bl.a. i Tyskland, men vendte hjem for at læse til lærer. I 1906 blev han færdig som lærer fra Blaagaards Semnarium og vendte tilbage til Grenaa som lærer ved sin gamle realskole.

I forbindelse med 1. verdenskrig blev den daværende bibliotekar ved Grenaa Bibliotek indkaldt og Carl Svenstrup overtog arbejdet som bibliotekar. I 1947 blev han Ridder af Dannebrog og stoppede som lærer for udelukkende at hellige sig biblioteket og »Grenaa Bys Historie«, som han var påbegyndt udgivelsen af i 1933. Byhistorien har fyldt meget i Svenstrups liv, den udkom i perioden 1933-1957 og et komplet sæt indeholder 2.793 sider. Efter næsten 25 års arbejde var »Grenaa Bys Historie« færdig.

Grenaa Købstad bekostede i 1951 et maleri af Svenstrup, der er ophængt på rådhuset i Grenaa. I november 1954 fratrådte han som bibliotekar og i 1958 blev han æresborger i Grenaa. Svenstrup var gift to gange og overlevede begge hustruer, fik to drenge, var aktiv vinterbader og ivrig amatørfotograf. Han døde den 17. februar 1964 på De gamles Hjem, Lillegade 48 i Grenaa.

Informationen er hentet fra Wikipedia.
Kildehenvisninger foreligger sammesteds.
https://da.wikipedia.org/wiki/Carl_Svenstrup